

گزارش بازار

شاخص کل بورس

برای دومین روز متوالی سبز شد

خرق عادت در بازار سهام

طناب‌کشی در معاملات روز گذشته بورس تهران شدت گرفت و در پایان همچنان زور خریداران چربید. از یک سو، گذرا بودن رشد‌های ماه‌های اخیر و فضای نااطمینانی سرمایه‌گذاری در کشور ذهن بخش مهمی از معامله‌گران را به خود درگیر کرده و هر رشدی با فشار فروش همراه می‌شود در سوی دیگر، ارزندگی سهام به گروهی از سرمایه‌گذاران جسارت ورود به جبهه خرید داده است. نتیجه زد و خوردها به رشد محدود نیم درصدی شاخص کل بورس و حرکت رو به بالا در کانال ۲۰.۵ میلیون واحدی منجر شده است. با این حال، هنوز جریان پول سهامداران خرد منفی است و بیش از ۲۷۰ میلیارد تومان به نفع حقوقی‌های بازار جابه‌جا شد. در مقابل، صندوق‌های طلا دوباره با ورود بیش از ۵۸۰ میلیارد تومانی نقدینگی خرد همراه شدند.

سابقه تاریخی بورس نشان می‌دهد هر زمان رشدی در بازار شروع شده در مرحله اول، پول هوشمند از سوی حقوقی‌ها وارد بازار شده و کم‌کم در صورت بهبود عوامل مثبت، این رشد‌ها تبدیل به یک روند شده است؛ روندی که اکنون با اما و اگرهای فراوانی همراه است. سه مسأله به صورت بارز به رشد اخیر کمک کرده است؛ اول، ثبات نسبی در بازارهای رقیب ارز و طلا در سایه آرامش نسبی سیاسی است که البته هنوز نااطمینانی دارد. دوم، نشانه‌های مثبتی است که در جهت یافتن راه‌هایی برای حذف ارز چندنرخ به چشم می‌خورد و مسیرهایی برای کاهش رانت دلار بورسی در دولت در حال پیگیری است. سوم، چرخش مسأله قیمت‌گذاری خودروهای داخلی به نفع خودروسازان است که وضعیت نسبتاً مثبتی در نمادهای این گروه رقم زد.

تردید همچنان کلیدواژه‌های است که بین همه فعالان و کارشناسان به چشم می‌خورد. چرخش نگاه چارتیست‌ها، تغییر چندبازه روند معاملاتی سهام در معاملات دیروز و توصیه تحلیلگران به خریدهای محتاط و شیرجه زدن در نقش خریدار نشانه‌هایی محکم از این فضا است. منتظر ماند و دید در چنین فضایی کفه ترازوی اخبار سیاسی و اقتصادی و البته حجم معاملات سهام به کدام سو سنگینی می‌کند. هر کدام از این شرایط می‌تواند خرق عادت رشد سهام را تبدیل به یک روند صعودی کند؛ اخبار سیاسی جنبه مثبت بگیرند؛ اقدامات اصلاحی در جهت حذف رانت‌های قیمت‌گذاری چه در نرخ دلار و چه در سایر کالاها تکرارپذیر و تثبیت شوند؛ ارزش معاملات سهام از محدوده‌های پایین فعلی فراتر رود و به اصطلاح سهام بیشتری بین معامله‌گران دست به دست شود.

هماهنگ است و هم می‌تواند نیازهای مالی صنایع و پروژه‌های پایدار را پاسخ دهد. افزون بر این، سیاست‌گذار می‌تواند صنایع آب‌بر را ملزم کند تا گزارش‌های پایداری یا حداقل اطلاعات کلیدی زیست‌محیطی خود را در سامانه کدال منتشر کنند. گنجاندن شاخص «دپای آب» در این افشاگری‌ها، شفافیت لازم را برای ارزیابی میزان وابستگی هر شرکت به منابع آبی فراهم می‌آورد و مبنای تصمیم‌گیری دقیق‌تر سرمایه‌گذاران و تحلیلگران خواهد بود.

تجربه بازار آب در استرالیا

یک راهکار دیگر، ایجاد بازار آب است؛ بازاری قانونمند و شفاف که در آن، سهمیه یا حق برداشت آب میان مصرف‌کنندگان مختلف خریدوفروش می‌شود. در این چهارچوب، صنایع بزرگ یا کشاورزان می‌توانند در دوره‌های کم‌آبی، مازاد سهمیه خود را به سایر واحدها واگذار کنند یا در صورت نیاز، سهمیه بیشتری از دیگران خریداری نمایند.

در طراحی این بازار می‌توان از تجربه موفق حوضه موری دارلینگ استرالیا بهره گرفت؛ جایی که حقوق آب به‌عنوان یک دارایی قابل معامله تعریف شده و انتقال آن با استفاده از زیرساخت‌های دیجیتال، سریع و کم‌هزینه انجام می‌شود. بر اساس گزارش ABARES، اجرای این نظام در حوضه جنوبی موری دارلینگ باعث شد مصرف آب به‌طور میانگین حدود ۴ درصد کاهش یابد و سهم بیشتری از منابع محدود آب به مصارفی با بهره‌وری اقتصادی بالاتر اختصاص پیدا کند.

طراحی چنین بازاری علاوه بر بهبود مدیریت منابع، می‌تواند به منبعی پایدار برای تأمین مالی کشاورزان و صنایع نیز تبدیل شود. بهره‌بردارانی که با بهینه‌سازی مصرف، سهمیه آب مازاد ایجاد می‌کنند، قادر خواهند بود این مازاد را در بازار آب به فروش برسانند و از محل درآمد حاصل، سرمایه‌گذاری لازم برای هوشمندسازی سامانه‌های آبیاری خود را انجام دهند. این فرآیند نه‌تنها بهره‌وری آب را افزایش می‌دهد، بلکه چرخه‌ای مثبت ایجاد می‌کند که در صرفه‌جویی، بهبود درآمد را به دنبال دارد و درآمد بیشتری، امکان سرمایه‌گذاری در فناوری‌های پیشرفته‌تر را فراهم می‌سازد.

خوش‌بینانه، با استفاده از فناوری‌های بازچرخانی آب و مدیریت هوشمند منابع، صنایع آب‌بر همچون فولاد، سیمان و پتروشیمی به فعالیت خود ادامه می‌دهند؛ هرچند هزینه‌ها افزایش می‌یابد، اما تولید حفظ می‌شود. در سناریوی میانه، محدودیت برداشت آب زیرزمینی و خشکسالی‌های تابستانی، بخشی از خطوط تولید را در فلات مرکزی متوقف می‌کند، کوره‌های سیمان در مناطق خشک خاموش می‌شوند و فعالیت پتروشیمی‌ها به دلیل کمبود آب خشک‌کاری کاهش می‌یابد. در این شرایط، سرمایه‌گذاران به تدریج سرمایه خود را از صنایع پر مصرف آب به سمت شرکت‌های کم‌مصرف یا فعال در حوزه تصفیه و شیرین‌سازی هدایت می‌کنند. اما در سناریوی بدبینانه، فولادسازان وابسته به آب کارون، صنایع سیمان و پتروشیمی‌های جنوب‌شرق کشور با کاهش جدی تولید یا افزایش هزینه‌های تأمین آب روبه‌رو می‌شوند و صنایع غذایی و کشاورزی نیز به دلیل کمبود مواد اولیه تحت فشار قرار می‌گیرند. در مقابل، شرکت‌های مجهز به فناوری بهره آب‌شیرین‌کنی، بازیافت آب و مدیریت منابع آبی، از موقعیت رشد برخوردار خواهند شد.

فرصت (سبز) بی‌آبی

این وضعیت صرفاً تهدیدی برای صنایع و بازار سرمایه نیست، بلکه می‌تواند فرصتی برای هدایت سرمایه‌ها به سمت پروژه‌های سبز و پایدار باشد. بازار سرمایه قادر است منابع مالی لازم برای طرح‌هایی نظیر احداث آب‌شیرین‌کن‌ها، توسعه سیستم‌های بازچرخانی آب و اجرای برنامه‌های بهینه‌سازی مصرف آب و انرژی را فراهم کند. در بسیاری از کشورها، این هدف از طریق «ابزارهای مالی سبز» محقق می‌شود؛ ابزارهایی مانند اوراق و محصولات سرمایه‌گذاری که وجوه جمع‌آوری‌شده را انتشار آنها به پروژه‌هایی با منافع مستقیم زیست‌محیطی اختصاص می‌یابد. این پروژه‌ها می‌توانند شامل کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، حفاظت از منابع طبیعی و کاهش اثرات منفی تغییرات اقلیمی باشند.

در ایران نیز امکان طراحی نسخه بومی این ابزارها در قالب «صکوک سبز» وجود دارد؛ ساختاری که هم با الزامات شرعی

تبعات خشکسالی برای بازار سرمایه بررسی شد

ریسک و فرصت بحران آب برای بورس

گزارش

فرزانه حاضری

دانشجوی دکتری اقتصاد

آبی سال‌های گذشته جبران نخواهد شد و برآوردها نشان می‌دهد که در نیمه اول پاییز شرایط بارشی مطلوبی پیش رو نخواهد بود. در چنین شرایطی، خشکسالی ریسکی سیستماتیک برای بازار سرمایه محسوب می‌شود؛ ریسکی که در صورت تشدید، می‌تواند ظرفیت تولید و سودآوری بسیاری از صنایع بورسی را مستقیماً تحت‌تأثیر قرار دهد. تغییر الگوی بارش، تداوم خشکسالی و افزایش دما نه‌تنها هزینه‌های تولید و زنجیره تأمین را دچار اختلال می‌کند، بلکه می‌تواند بقای برخی صنایع را نیز به چالش بکشد. صنایع وابسته به منابع حیاتی مانند آب و انرژی، از فولاد و سیمان گرفته تا

کشاورزی و پتروشیمی، در خط مقدم این آسیب‌پذیری قرار دارند. بی‌توجهی به این ریسک، علاوه بر تهدید سودآوری، ممکن است به کاهش ارزش بازار منجر شود. نمونه‌ای از این اثرگذاری را می‌توان در عملکرد شرکت آمریکایی FMC Corp مشاهده کرد که اوایل سال ۲۰۲۴ به دلیل خشکسالی شدید در برزیل با افت ۳۸ درصدی فروش در آن بازار مواجه شد و همین امر، کاهش بیش از ۱۴ درصدی ارزش سهام آن را در بورس نیویورک به دنبال داشت.

سه سناریوی صنایع در بحران بی‌آبی برای مواجهه با این ریسک، می‌تواند سه سناریو متصور شد: در سناریوی

پوردهقان، نماینده اردکان در مجلس شورای اسلامی:

تبصره ماده ۱۰۰ زمینه‌ساز تحقق عدالت در اخذ مالیات مشاغل است

وی با اشاره به اینکه اولین محور این تکالیف شفافیت است، گفت: ما به درستی از سیستم‌های سنتی خارج شدیم و فرآیند ممیزی‌های مالیاتی را به سمت شفافیت و ابزارهای نوین می‌بریم تا هم اعتماد مودیان افزایش یابد و هم زمینه سوءاستفاده‌ها از بین برود.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس الکترونیکی کردن فرآیندهای مالیاتی را دومین گام مهم دانست و بیان کرد: با الکترونیکی و هوشمند شدن مراحل اخذ مالیات عملکرد مشاغل، هم سرعت و هم دقت کار بالا می‌رود و هم هزینه‌های اجرایی کاهش پیدا می‌کند که این امر می‌تواند باعث رضایت بیشتر مودیان شود و تعامل آنها با

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گفت: اجرای کامل تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم می‌تواند درآمدهای مالیاتی را، از محل جلوگیری از فرار مالیاتی مشاغل خاص افزایش دهد و در بهبود محیط کسب‌وکار هم اثرگذار باشد. مصطفی پوردهقان نماینده اردکان و عضو

کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به اینکه یکی از منابع پایدار درآمدی دولت‌ها در تمام اقتصادها مالیات است، اظهار کرد: در همه کشورهای دنیا، بخش مالیات یکی از منابع صحیح و قابل انکا برای تأمین درآمدهای دولت محسوب می‌شود و ما در برنامه هفتم تکالیف بسیار خوبی برای دولت در این حوزه پیش‌بینی کرده‌ایم.

سازمان مالیاتی را بهبود دهد. پوردهقان با تأکید بر افزایش پایه‌های مالیاتی و شناسایی مودیان جدید، گفت: ما باید دایره شمول مالیات را گسترش دهیم تا همه فعالان اقتصادی به تناسب درآمد خود مالیات پرداخت کنند و بار مالیاتی به‌صورت عادلانه بین همه تقسیم شود و این رویکرد در زمینه هوشمندسازی اخذ مالیات از مشاغل با تکیه بر داده‌محوری حاصل از تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم اتفاق افتاده است.

وی با بیان اینکه نشان‌دار کردن مالیات‌ها به‌عنوان یک سیاست مؤثر است، اظهار کرد: فردی که مالیات پرداخت می‌کند باید بداند این مبلغ دقیقاً در کجا و برای چه منظوری هزینه می‌شود. مودیان ذیل تبصره ماده ۱۰۰

قانون مالیات‌های مستقیم هم می‌توانند از طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها استفاده کنند و محل هزینه‌کرد مالیات خود را تعیین کنند. این شفافیت‌ها و مشارکت مردم در تعیین محل مصرف مالیات، باعث می‌شود مودیان با رغبت بیشتری مالیات بپردازند.

این نماینده مجلس در ادامه تصریح کرد: اجرای تبصره ماده ۱۰۰ به کاهش شکاف مالیاتی بین مشاغل پردرآمد و کم‌درآمد کمک کرده و مانع از فرار مالیاتی مشاغل بزرگ شده است؛ این اقدام علاوه بر افزایش عدالت، به رضایت مردم و شفافیت بیشتر منجر شده و در نهایت درآمدهای دولت را نیز افزایش می‌دهد و این امکان را به مودی می‌دهد که دفاتر و اسناد مالیاتی خود را دیگر نکه‌داری

تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم می‌تواند درآمدهای مالیاتی را از محل جلوگیری از فرار مالیاتی مشاغل خاص، افزایش دهد و در بهبود محیط کسب‌وکار هم اثرگذار باشد.

تکند و با ممیز مالیاتی نیز برخورد نکند و از همه مهم‌تر اینکه امکان پرداخت مالیات به شکل اقساط و در چند قسط نیز فراهم شده است. پوردهقان در پایان اظهار کرد: اجرای کامل

نجفی اسپیلی عضو کمیسیون عمران مجلس:

هوشمندسازی روند دریافت مالیات بر ارزش افزوده و صدور صورت حساب الکترونیک به کاهش فرار مالیاتی کمک می‌کند

عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی گفت: صدور فاکتورهای جعلی یکی از مصادیق فرار مالیاتی است که به درستی سازمان امور مالیاتی در راستای مقابله با آن‌ها گام برداشته و این مشکل را در سیستمی شدن فرآیند مالیات بر ارزش افزوده حل کرده است.

ابراهیم نجفی اسپیلی، عضو کمیسیون عمران و نماینده آستانه اشرفیه در مجلس در رابطه با اهمیت تحقق مسیر سیستمی شدن فرآیند اخذ مالیات بر ارزش افزوده گفت: یکی از مهمترین اقدام‌های ذیل سازوکار هوشمندسازی نظام مالیاتی، حرکت به سمت صورت حساب الکترونیک و ایجاد سامانه‌محوری در فرآیند اخذ مالیات بر ارزش افزوده است که سازمان امور مالیاتی به موجب قانون مصوب مجلس در حال انجام آن است.

وی ادامه داد: صدور صورت حساب الکترونیک در نهایت به نفع مودیان است زیرا در این روند، صورت حساب‌ها به‌صورت پیشینی و هوشمند مورد بررسی

قرار می‌گیرند و امکان رد آن‌ها پس از صدور توسط سازمان امور مالیاتی وجود ندارد. این امر دغدغه مالیات‌دهندگان را در خصوص رد صورتحساب‌شان از بین می‌برد. این نماینده مجلس خاطر نشان کرد: مودیان باید در مورد این موضوع آگاهی داشته باشند که حاکمیت به دنبال افزایش نرخ مالیات به‌صورت سالیانه نیست، بلکه تلاش بر این است که جلوی فرار مالیاتی گرفته شود.

اقدام‌هایی مانند هوشمندسازی روند دریافت مالیات بر ارزش افزوده و صدور صورتحساب الکترونیک در همین راستاست. نجفی اسپیلی در ادامه افزود: صدور فاکتورهای جعلی نیز یکی از مصادیق فرار مالیاتی است که به درستی سازمان امور مالیاتی در راستای مقابله با آن‌ها گام برداشته است و به کمک ایجاد سازوکار پیشینی و اعتباردهی به شرکت‌ها پیش از صدور فاکتور ارزش افزوده و به‌صورت طبقه‌بندی شرکت‌ها، این مشکل را

در سیستمی شدن فرآیند مالیات بر ارزش افزوده حل کرده است. اعتبارسنجی شرکت‌ها و این که اجازه صدور مجوز تنها در چارچوب اعتبار هر شرکت به آن داده شود در راستای جلوگیری از صدور فاکتورهای جعلی و گامی برای جلوگیری پیشینی از فرار مالیاتی است. این نماینده مجلس اشرفیه در مجلس خاطر نشان کرد: اقدام‌های خوبی در زمینه اصلاح نظام مالیاتی کشور در حال انجام است که هدف نهایی آن دریافت مالیات حقه از همگان و به کار انداختن درآمدهای مالیاتی در راستای ارائه خدمات بهتر به مردم است. نجفی اسپیلی در پایان تأکید کرد: مالیات علاوه بر این که یک منبع درآمد برای دولت به حساب می‌آید، یک ابزار در دست حاکمیت به‌منظور بازتوزیع امکانات و درآمدها در کشور است. بنابراین، این نکته مهم است که دولت با در اختیار داشتن یک نظام مالیاتی کارآمد اقدام به دریافت مالیات عادلانه‌تر از همگان کند و زمینه فرار مالیاتی را از بین ببرد.